

Jožek strmi
v pomladni svet.

MARICA BARTOLOVA:

Kako je naša Mašenka lovila ptiče.

aša stara sosedka ima več ptičev-pevcev. Zaprti so v še zadosti prostorne, a za take svobodoljube kakor so ptice še vedno mnogo pretesne kletke.

Ko obesi zjutraj pred hišo uboge jetnike, prepevajo tako, kakor bi hotel drug drugega prepiti. Pojo li od veselja ali od žalosti, kdo to ve? Jaz mislim, da iz žalosti oznanjajo tako glasno svojo bol, a naša Mašenka si to glasno žvrgoljenje razlaga po svoje.

„Kadar pojem, sem vesela“, pravi, „kadar se jočem, sem žalostna.“

Da, da, drago dete; kako pa naj ptič joče? Drugega nima nego svoj glas in s tem oznanja tako svoje veselje kakor svojo žalost.

Nekega dne se je takemu malemu pevcu posrečilo uiti. Zaraditega je bilo tega dne pri sosedu veliko krika. Ona je trdila, da je kdo pustil odprta vratca, meni se je pa zdelo, da so bile tiste železne žice nekje predaleč vsaksebi, in ondot je jetnik odrčel v zlato svobodo.

Zaman je ves tisti dan sosedka prenašala kletko z odprtimi vratci, sladkim cukrčkom in zelenim radičem od okna do okna, od drevesa do drevesa. Ubežnega ptička ni hotelo biti več nazaj. Najbrže je kje oddaleč prihuljeno kupal in se smejal.

Mašenka je seveda pomagala iskati in loviti drobnega pevca in mi resno zatrjevala, da je ptič neumen, ker je ušel, zakaj v kletki mu je pač mnogo bolje, kjer ima sladkorja, zelenjave in zrnja vedno dovolj, nego pa tam zunaj, kjer tako težko kaj dobi v svoj lačni kljunček.

No, čez par dni se je sosedka potolazila zaradi ubežnega nehvaležneža, vendar njegove hišice-kletke ni hotela več videti; dala jo je — Mašenki.

„Sedaj pa še to!“ sem si mislila, ko je pritekla vsa upehana in vesela zmagonosno s kletko v roki.

„Mama, mama, zdaj imam kletko, moraš mi kupiti še ptička. Tam na „Rdečem mostu“ jih prodajajo, veš: oh, kanarčke, siničke, kose, celo slavčke...“

„Ali misliš, da samo zaradi kletke dosedaj nismo imeli ptičev?“ sem vendar prekinila njeno zgovornost.

Debelo me je pogledala s svojimi velikimi očmi.

„No, da, ali ti nisem pravila, da ptičke poslušam rada, prerada, toda tam zunaj pod milim nebom. Ko se zjutraj zbudimo, žvrgolijo tako krasno tu zadaj v gaju, ali ko se izprehajamo po gozdu in ponoči, ko tako krasno drobi svojo pesem slavček tam dol ob potoku. Zapirati pa uboge ptičice je kruto,“ tako sem ji govorila.

„Ali pomisli, mama, da imam zdaj kletko, za nekaj jo moram vendar porabiti, in videla boš, kako lepo bom stregla malemu pevcu, če mi ga kupiš.“

„Ne, kupim ti ga ne,“ sem dejala, „če ga pa hočeš na vsak način imeti, si ga ulovi!“

Pogledala me je zopet.

„No, da,“ ji pravim še enkrat prav resno, „ulovi si ga!“

„Kako?“ je vprašala ter se zamislila.

„Vzemi soli pa jo deni ptiču na rep in imaš ga takoj!“ sem rekla smeje se, ker sem mislila, da se bo tudi ona smejala in razumela šalo.

Toda ona je ostala resna in dejala:

„No, ali mi daš soli?“

Dala sem ji soli, in vesela je tekla s kletko na vrt.

Šla sem za svojimi opravili in nisem mogla paziti nanjo.

Hipoma priteče vsa užaljena, oči polne solz.

„Glej, mama, eden je bil čisto blizo, pa Vladko je pritekel in nekaj zakričal; ptič se je ustrašil in odletel. Pokliči Vladka gor, drugače mi vse spodi!“

Vladko, Mašenkin za leto dni mlajši bratec, je prišel k meni, in sedaj sva oba pri oknu opazovala Mašenko.

Počepnila je za košato drevo, roko s soljo je imela iztegnjeno predse, druga ji je pa slonela na kletki. Vrabci — kakor bi jo hoteli dražiti — so se ustavljali par korakov pred njo s svojim „živ, živ“. Vsakokrat se je zganila, napravila čepeč in prav tiho par korakov, iztegnila roko s soljo ali frr — vsak ptiček je lepo odfrčal.

Dolgo je še čepela za drevesom, se oprezno plazila za ptiči, pridno iztezala roko s soljo, popravljala na kletki pripravljena odprta vratca in se oprezno plazila za vrabci.

„Kje je Mašenka, kje je Mašenka?“ prihrumi njena sestrična Stana po stopnicah, „nekaj ji moram povedati!“

„Psst! Molči!“ sem dejala ter jo potegnila za sabo k oknu. Gledali smo jo še nekaj časa molče, potem se pa zagrohotali na ves glas vsi trije,

in Stana, nekaj let stareja od Mašenke, je zaklicala: „Oj, Ti Mašenka, ne-spametna Mašenka!“

Rdeča v lice kakor rak je pogledala na okno, stresla sol iz roke, vrgla kletko od sebe in se skrila za hišni vogel.

Stana je skočila k nji, jo siloma privlekla po stopnicah navzgor, a Mašenka je imela oči polne solz, in rdečica sramu jo je oblivala tja do las.

„Ti, mama!“ mi je rekla, jezno očitajoč.

„Misllila sem, da se ne boš dala zavesti,“ sem dejala.

„In da ne boš lovila ptičev s soljo,“ je dodala Stana.

* * *

Ko hočemo našo Mašenko malo podražiti, jo vprašamo, kako je bilo tedaj pod drevesom...

In ona je huda, jako huda!...

IVO TROŠT:

Sočutje.

marsičem sta si bili podobni, v marsičem celo enaki Marčeva Barica in Marčeva najmlajša telička. Starejši sinko, ki se pripravlja, da bo letos že pasel živino, zahteva po sili, da se mora teličko imenovati, če že ne naravnost Baričico, pa vsaj Baro. In mnogi mislijo, da obvelja njegova, zakaj kakor sinko Jure, je tudi Barica precej trmasta. In v tej trmici se je začela današnja povest.

Pri Marčevih niso bili ubožni. Mnogo glav živine je bilo privezanih k jaslim, več konj je hrzalo v konjaku; zemljišča so pa imeli Marčevi toliko, da so sosedje naravnost govorili: „Povsod je Marčevo, koder vrana leti.“ Za tako posestvo je bilo treba mnogo poslov. Marčeva mama se skoro ni utegnla z drugim baviti kakor le s kuho. Tega se je zgodaj oprijela tudi Barica. V kuhinji pod oknom je imela svoje leseno ognjišče, svojo kuhinjsko posodo in kuhinjsko zalogo. Z mamico se je privadila, da je na tihem zdihovala: „Oh, oh, prejoh! Toliko jih je, da jim še števila ne vem, pa kuhaj, božja dekla, ugodi vsem!“

Od mame se je seveda Barica razlikovala v tem, da je na lesenem ognjišču kuhala samo take jedi, ki jih je sama najrajša jedla. Danes riž z mlekom, jutri rezance s cukrom in s stolčenimi orehi, mlečno kašo, kavo s smetano, to se je vrstilo dan za dnem, dočim je njena mama devala v pisker tisto, kar se je nji zdelo, da bo prej gotovo, kar manj stane in kar bo večina jedla najrajša. Barica ni vprašala, kaj mara njena družina. Koliko je je pa bilo? Muca pri peči, kadar ni predla in dremala ali imela krvavih